

Proloog

*Berlijn,
februari 1935*

‘Wat betekent het als iemand je een zwijn noemt?’ vroeg Simon Horowitz plotseling terwijl de zwarte Mercedes-Benz van zijn vader tot stilstand kwam aan het einde van een doodlopend straatje, een zijstraat van de Friedrichstrasse.

‘Wie heeft je zo genoemd?’ Simon hoorde aan zijn stem dat zijn vader bezorgd was.

‘Niemand. Maar Joshua vertelde ons op school een verhaal. Een nazibeambte liep op straat langs zijn vader en zei “zwijn”, en toen nam Joshua’s vader zijn hoed af en zei: “Goldstein, prettig kennis te maken.”’

Benjamin Horowitz lachte schaterend terwijl Simon uit de enorme auto stapte en naar hem toe liep.

‘Een heel gepast antwoord. Zeg maar tegen Joshua dat ik zijn vader een genie vind.’

Dit was een viooluitje. Soms ging zijn oudere broer Levi ook mee, maar die was vandaag met het buurmeisje gaan schaatsen. Waarom zou je met een meisje gaan schaatsen als je ook voor een viooluitje kon kiezen? David en Rachel, de tweeling, waren nog maar negen. Die vonden het saai als papa vioolspeelde. Mama zei dat ze nog te jong waren om de familieschatten te waarderen.

‘Kom, anders komen we te laat,’ zei zijn vader. Hij zette er stevig de pas in en de vioolkoffer in zijn hand slingerde heen en weer terwijl hij door de straat liep. Simon was bijna veertien. Hij voelde zich jaren ouder dan de tweeling en hij was blij dat de viooluitjes het verschil duidelijk maakten. Hij hield zijn pas in en liet zijn vader voorop lopen.

Het was hartje winter en de etalages stonden vol bonte, verleidelijke spullen. Hij liep van de ene winkelruit naar de andere. Boeken, tijdschriften en kleurkrijt achter de ene, glanzend gouden en met diamanten bezette juwelen achter een andere en heerlijke taarten en gebakjes op ronde, houten plateaus achter een derde.

‘Weet je nog dat je vroeger met je neus tegen het raam toekeek hoe het peperkoekhuis in elkaar werd gezet?’ Zijn vaders vraag verraste hem en Simon keek op naar zijn ronde, glimlachende gezicht. Hij had gemerkt dat belangrijke mannen geen tijd hadden voor kinderen en dat zijn vader geduldig en vriendelijk was, was bijzonder. Maar toch, als hij met zijn neus tegen een etalageruit had gestaan, moest dat jaren geleden zijn geweest.

‘Ik weet nog dat de tweeling naar binnen wilde. Ik ging altijd liever naar hiernaast.’

‘Hiernaast’ was *Amos Wiggensteins Muziekwinkel*. Samen liepen ze de paar meter naar de volgende etalage. Die stond vol violen en altviolen, uitgestald op zacht, heldergroen satijn. Er omheen lag kunstig gerangschikte bladmuziek.

‘Kom maar binnen als je zover bent,’ zei zijn vader rustig terwijl hij de deur opendeed en de winkelbel liet klingelen. Die tinkelde zilverachtig als een klaterende waterval. Simon hield van dat geluid. Het betekende dat hij de grot van Aladdin binnenging en hij voelde de vertrouwde opwinding opkomen.

Een stevige jongen in een donkerblauwe, wollen jas die hem iets te krap zat, staarde vanaf de ruit naar hem terug. Kortgeknippte, zwarte krullen, een mollig gezicht dat uitliep in een kin met een flinke kuil, bruine ogen met een opmerksame blik. Na een tijdje trok hij de zware deur open en glipte naar binnen.

Violen en altviolen in allerlei maten hingen aan metalen haken in het plafond of stonden op standaards op de planken die aan de muren van de lange, smalle winkel hingen. Geuren wolften op naar zijn neus, sparrenhout, vernis, esdoornhout,

bijenwas en stof. De geur van hars hing zwaar in de lucht en het gefilterde zonlicht vormde gouden bundels die tegen de klankkasten van de instrumenten weerkaatsten.

Simon richtte zijn aandacht op de dichtstbijzijnde viool. Die was warm oranjebruin met een lichtere inleg langs de randen. Hij streekte de klankkast met zijn vinger. Het hout voelde koel en glad maar ook uitnodigend aan, alsof het ernaar hunkerde om muziek te laten horen. Hij verlangde er plotseling zo intens naar om het instrument op te pakken en erop te spelen dat zijn adem stokte. Ernaast hing een halve viool die helemaal met goudverf was beschilderd en verderop in de rij zag hij een bijna zwarte.

Toen hij nog jonger was, stelde hij zich soms voor dat hij hiernaartoe kwam om zijn eigen viool uit te kiezen, maar nu begreep hij dat niets op deze planken de vergelijking kon doorstaan met wat hij onder glas in de muziekkamer thuis zag. De Guarneri del Gesù uit 1742 was een van de meest magnifieke snaarinstrumenten die ooit waren gebouwd en hij was al honderdvijftig jaar in het bezit van de familie Horowitz. Simon wist wat hij wilde en bij elk bezoek aan deze winkel stond zijn carrière hem helderder voor ogen: hij zou met de Guarneri recitals geven met het Berlijns Filharmonisch Orkest.

Langzaam werd hij verder door het volle gangetje gelokt. Houtkrullen knisperden op de grond onder zijn voeten en hij moest zich tussen lege vioolkisten en muziekstandaards door wringen. Hij liep langs de hoge kasten met kleine vakjes vol reinigers, snaren, sleutelwas en kinsteunen en bleef aarzelend in de deuropening van de achterkamer staan.

Jacob, de slungelige tiener die Amos hielp in de winkel, stond over de zilverkleurige pan met huidenlijm op het fornuis gebogen. Hij roerde er voorzichtig in en sloeg de twee mannen nauwlettend gade. Amos en zijn vader stonden bij de werkbank, die omringd was door het gereedschap dat bij het vioolbouwersvak hoorde: beitels, schaven, schraapstalen, vijlen en gutsen. Amos hield de viool in het licht.

‘Nog even schitterend als altijd. Een waar meesterwerk,’ fluisterde hij. Hij leek zich niet bewust van de mensen om hem heen en zijn oude vingers hielden het instrument voorzichtig vast, liefdevol, eerbiedig. Simon was dit gewend; hij had veel volwassenen de Guarneri zo zien vasthouden. De warmbruine olieverniss glansde als nieuw in het zachte kunstlicht en Amos keerde de viool opnieuw om.

‘Dat weet ik, Amos. Maar kun je het? Is het mogelijk?’ Simon hoorde iets ongebruikelijks in zijn vaders stem, ongeduld, onzekerheid.

‘Mogelijk? Ja, zeker. Maar of ik het aanbeveel, weet ik nog zo net niet,’ zei de oude man langzaam.

Plotseling hing er een soort spanning in de winkel en Simon merkte dat zijn vader verontwaardigd was. Niemand sprak hem tegen als het om de instrumenten ging.

‘Als ik advies wil, vraag ik daar wel om. Als je het kunt, doe het dan.’

‘Maar je verandert belangrijke historie, mijn vriend.’

Benjamin Horowitz verstarde. Simon kende die reactie goed. Zijn vader werd niet snel boos, maar over zijn dierbare viool wond hij zich altijd makkelijk op.

‘Het is mijn verantwoordelijkheid om hem veilig te bewaren. De wereld verandert en we zullen misschien wel veel verdragen met de duivel moeten sluiten. De waarde gaat hierdoor omlaag en misschien kan ik andere schatten opgeven en deze behouden.’

In Simons gedachten kwam een vraag op, een duister voor gevoel. Het maakte hem bang en nog voordat de vraag zijn lippen bereikte, draaide hij zich om naar de winkel. Soms was het beter je van je plaats bewust te zijn. Hij keek over zijn schouder naar de twee mannen die zich niet van hun omgeving bewust waren en gebogen stonden over de viool die nu op de groene doek lag die over de werkbank hing.

Jacob liep achter hem aan, nam een viool van een haak, pakte een strijkstok en gaf ze aan Simon. Hij speelde een paar

noten en draaide aan een paar stemsleutels. Daarna speelde hij een muziekfragment. Jacob keek verrukt toe. Simon prutste nog wat aan de sleutels, speelde nog een stukje en voelde zich plotseling opgetogen toen het fraaie, heldere geluid van Bach door de naar hars geurende ruimte klonk. Amos en Benjamin kwamen de achterkamer uit.

‘Hij heeft talent, die zoon van jou,’ mompelde Amos. Benjamin glimlachte vol genegenheid naar Simon.

‘Het is een fijne knul en hij studeert hard.’

‘Dat kan zijn, maar hij heeft zachte handen en een natuurlijk ritmegevoel en wie dat heeft, heeft de strijd al half gewonnen.’

Simon hield op met spelen en gaf de viool en de strijkstok aan Jacob terug. Hij voelde dat hij bloosde. ‘Dank u, meneer,’ zei hij zacht.

‘Dat is een Franse viool, gebouwd in 1810. Niet zo mooi als de Guarneri van je vader, maar toch heel kostbaar.’

Amos pakte een doosje uit het rek achter zich en stak het de jongen toe.

‘Hier, jongen, neem wat hars mee. Als je doorgaat met oefenen, zou je op een dag weleens heel goed kunnen worden. Dan horen we je op je papa’s Guarneri spelen. Wist je dat de meester zelf het geluid als de tranen van een engel beschreef?’

‘Nee, meneer!’ Simon klonk verbaasd. Had de meester, Guarneri del Gesù, de klank van hun viool beschreven? Hij wisselde een glimlach uit met zijn overduidelijk verrukte vader.

Ze namen afscheid en lieten de viool onder de hoede van Amos achter. Halverwege de straat tikte Simon zijn vader bezorgd op zijn arm.

‘Wat gaat hij ermee doen, papa?’

Benjamin legde zijn hand op de schouder van de jongen terwijl ze over de stoep naar de wachtende auto liepen.

‘Een kleine aanpassing maar, een noodzakelijke... verbetering. Je ziet het zelf wel als ik hem volgende week ophaal.’

I
TALENT

Daniel Horowitz

2008

1

*Nieuw Zeeland,
februari 2008*

Het was pikdonker in de concertzaal. Je kon een speld op de houten vloer horen vallen en vijfduizend mensen hielden vol spanning hun adem in. Plotseling verscheen er vooraan op het podium een grote lichtcirkel en Daniel Horowitz, veertien jaar oud, liep vanuit het donker naar het midden van het witte licht. Hij droeg een strak gesneden zwart pak en een wit overhemd met een zwart vlinderdasje. In zijn linkerhand hield hij een viool, in zijn rechterhand een strijkstok. Even knipperde hij snel met zijn ogen om ze aan het licht te laten wennen en zijn zenuwen te kalmeren. Het enige wat hij kon zien, was een rij geheimzinnige gestalten in het donker, maar ergens in de zaal zat zijn vader, met net zo'n bonkend hart als hijzelf. Een zweetdruppel liep over zijn gezicht. Hij veegde hem weg met de manchet van zijn overhemd en haalde een paar keer diep adem om tot rust te komen.

De toneellampen lichtten op en onthulden achter hem een volledig orkest en de lange, indrukwekkende gestalte van de dirigent die op zijn verhoging stond, met zijn stokje geheven. De sfeer in de zaal was geladen en alle oren werden gespitst. Na één dramatische zwaai van de dirigeerstok zette het orkest krachtig Paganini's *Allegro Maestoso* in, het eerste deel van het vioolconcert in D-majeur.

De jongen wachtte ruim een minuut. Daarna draaide hij nog een laatste maal aan de schroef onder aan zijn strijkstok, legde de viool op zijn linkerschouder en hief zijn stok tot boven de snaren. De dirigeerstok zwaaide omlaag en een

krachtige, zelfbewuste toon klonk op. De ogen van de jongen gingen dicht, zijn spanning was verdwenen. Zijn lange vingers vlogen over de ebbenhouten toets en de licht gebogen strijks-
stok betoverde het verrukte publiek.

Daniel was zich van niets anders bewust dan van de muziek en terwijl de tonen in golven over elkaar heen buitelden, wiegde zijn slanke lichaam van voor naar achteren. De dirigent stond half naar hem toegekeerd en hield hem bijna voortdurend in het oog. Tegen het einde zweeg het orkest en speelde de jongen de complexe muziek, het ene ingewikkelde hoogtepunt na het andere, terwijl de emotionele reis naar een climax toewerkte.

Toen, zeventien fascinerende minuten later, viel het orkest nog een laatste keer in. De slotnoot speelde Daniel met een zwierig gebaar. Hij wierp zijn hoofd achterover, liet zijn armen naast zijn lichaam vallen en maakte een diepe buiging. Een seconde lang heerste er een eerbiedige stilte in de zaal, maar daarna stond het publiek als één man op en begon luid te applaudisseren en ‘bravo!’ te roepen.

Daniel stond in de coulissen en keek naar het orkest dat een vioolspelende jonge vrouw begeleidde. Het was de finale-avond van het Samuel J. Hillier-concours en alle andere deelnemers waren minstens vier jaar ouder dan hij. Hij kwam uit Newbrick, Illinois en was een van de drie Amerikanen die de halve finale hadden gehaald, maar ging als enige door naar de finale. De andere finalisten kwamen uit Rusland, Korea, China, Australië en Canada. Het concours bestond al zeventig jaar en werd elk jaar in een ander land georganiseerd. Een vierjarig schema bepaalde welk instrument aan de beurt was: de piano, de viool, de cello en de altviool wisselden elkaar af, en dit jaar was de viool aan de beurt. Het prestigieuze concours was omgeven door tradities en de hoofdprijs bestond uit een geldbedrag van twintigduizend dollar. Dat ging gewoonlijk naar een musicus die op het punt stond om door te breken als solist. De prijs werd ook beschouwd als een belang-

rijke stap naar internationale erkenning en Daniel wist dat hij nog lang niet zover was.

Hij was enig kind, lang voor zijn leeftijd, en hij had lange armen en benen en zwarte krullen die voor zijn ogen hingen tegen de tijd dat hij naar de kapper moest. Vrouwen waren weg van het kuiltje in zijn kin, zijn grote, bruine ogen en zijn lange zwarte wimpers. Hij wenste soms dat hij een wat stoerder uiterlijk had en vroeg zich dan af of hij er met een gebroken neus of een klein litteken ouder en gemener uit zou zien. In veel opzichten was hij maar een gewone jongen, totdat je hem viool hoorde spelen. Zijn vader had hem voor het eerst een kleine viool gegeven toen hij vier was en had daarmee de familietraditie voortgezet, die al meer dan driehonderdvijftig jaar oud was. Zijn betovergrootvader, zijn overgrootvader, zijn grootvader en zijn vader hadden allemaal vioolgespeeld en waren daar als kind mee begonnen. Maar geen van hen was zo goed geweest als hij nu al was. Tenminste, dat had zijn moeder hem verteld.

Twaalf maanden geleden had zijn muziekleraar van school, die ook zijn vioolleraar was, zijn ouders verteld dat Daniel nu beter speelde dan hij en dat hij hem niets meer kon leren. Hij stelde voor dat ze Daniel auditie zouden laten doen bij het Hamilton Bruce-conservatorium in Philadelphia. Hij was jonger dan de andere studenten, maar zijn talent was zo opvallend dat er een uitzondering voor hem werd gemaakt en hij werd met open armen verwelkomd.

Een nieuwe levensfase brak aan. Hij ging met zijn moeder in een klein flatje wonen, ver bij zijn vader en vrienden vandaan. Hij ging naar een privéschool en naar het conservatorium en had voor beide opleidingen een beurs gekregen. Hij kreeg elke dag viool- en pianoles en na zes maanden op het conservatorium werd hij als verreweg de jongste musicus toegelaten tot een groep die kamermuziek en orkestwerken speelde. Het was hard werken en soms was hij erg moe en had hij last van heimwee, maar toch genoot hij ervan en vioolspelen gaf

hem altijd weer energie. Zelfs studeren was leuk en de onderdompeling in een wereld vol muziek gaf hem het zelfvertrouwen om zijn dromen waar te maken.

Zijn vioolleraar, een Italiaans voormalig concertviolinist die Maestro Alberto Vincelli heette, had besloten hem op te geven voor het Samuel J. Hillier-concours. Als hij bij de laatste veertig zou eindigen, zou dat een geweldige ervaring zijn. De halve finale leek zeer onwaarschijnlijk, laat staan een plaats in de finale tussen de beste jonge violinisten van de wereld, maar je kon natuurlijk nooit weten.

Hij kon hen niet zien, maar hij wist dat de juryleden daar verderop zaten, vijf personen, midden op de eerste rij, en dat ze elke noot hoorden en elke beweging gadesloegen. Er zat een knoop in zijn maag van de spanning, zijn mond was droog en hij wilde kuchen. Hij nam een slok uit zijn flesje water. Het water was niet koud meer, maar wel nat.

‘Ha, lieverd.’

Hij draaide zich om toen hij zijn moeder hoorde fluisteren. Ze droeg haar lievelingsjurk, die ze de ‘geluksjurk’ noemden: een strapless, groenzijden avondjapon. Ze hield zijn vioolkoffer tegen haar lichaam geklemd.

‘Ze speelt wel kil, hè, die Amy Funston?’ merkte ze op.

‘Maar technisch doet ze het erg goed. Dat is haar kracht. Het is echt een heel moeilijk stuk.’

‘Nu alleen Pomakov nog.’ Het was een mededeling, geen vraag. Hij draaide zich om en keek naar haar en ze glimlachte bemoedigend terug. Hij bedacht dat die balans haar heel goed afging; hem motiveren en achter de vodden zitten, maar hem ook laten merken dat ze trots op hem was. Hij zou het concours graag voor haar winnen en de wetenschap dat dat niet zou lukken, bezorgde hem een schuldgevoel.

‘Hij was fantastisch in de halve finale,’ zei hij zacht.

‘Niet zo fantastisch als mijn zoon!’

Hij fronste zijn wenkbrouwen. ‘Verwacht er nou maar niet te veel van, mam.’

Het meisje eindigde haar spel met een lange, zachte toon en het publiek reageerde met ingehouden applaus. Cindy en Daniel gingen opzij toen een kleine, gedrongen Russische tiener hun een boze blik toewierp en naar het podium beende.

2

Een uur later hingen de zes finalisten achter de coulissen rond. Ze bleven in beweging om de spanning beheersbaar te houden. Ze fluisterden hoopvol met hun volwassen begeleiders en meden oogcontact met elkaar.

Rafael Santamaria Gomez, de directeur en juryvoorzitter, groette alle deelnemers terwijl hij langs hen heen naar het podium liep. Hij was lang, had brede schouders en een brede borst, een gladgeschoren gezicht en vriendelijke, bruine ogen. Zijn enorme hand omsloot Daniels hand volkomen. Daniel realiseerde zich op dat moment dat dit de hand was die de baton vasthield. Hij vond het een opwindende gedachte.

De prijzen kwamen uit de nalatenschap van Samuel J. Hillier en werden overhandigd door zijn kleinzoon Grayson Hillier, die achter Gomez aan naar het podium liep. Daniel kon hen niet meer zien toen ze eenmaal tussen de dikke, zwarte gordijnen door verdwenen waren, maar hij kon het zware, Spaanse accent horen.

‘Dames en heren, ik heb de eer u de uitslag te mogen geven. Ik weet dat u er allemaal op hebt zitten wachten en ik dank u voor uw geduld! De derde plaats is voor de zeer getalenteerde Amy Funston uit Canada.’ Applaus klonk uit de zaal terwijl de jonge vrouw haar schouders rechtte, haar leraar een kus op beide wangen gaf en het podium op liep.

Nieuwsgierigheid overviel Daniel en hij liep naar een plek die zicht bood op het toneel. De dirigent stak zijn hand naar haar uit en kuste haar op beide wangen.

‘Goed gedaan. Je hebt het stuk prachtig gespeeld, technisch briljant.’

Daniel kon haar antwoord niet horen en hij keek hoe de di-

rigent haar voorzichtig naar Hillier leidde, die haar stijfjes een hand gaf en haar de envelop overhandigde zonder haar echt aan te kijken. Ze legde haar arm diagonaal over haar borst, haar slanke hand tegen de onderkant van haar hals, en maakte een diepe reverence naar het publiek dat nog harder begon te klappen.

‘Geweldig! En nu de tweede plaats. Die is voor een zeer indrukwekkende jongeman uit Moskou. Ivan Pomakov!’

De mensen in de zaal begonnen verbaasd te fluisteren. Kennelijk hadden ze verwacht dat Pomakov eerste zou worden. De Rus stond vlak bij Daniel en Cindy. Even bleef de jongeman roerloos staan. Hij keek verbijsterd.

‘Tjonge, dus iemand heeft hem overtroffen,’ fluisterde Cindy. Haar ogen straalden. Daniel voelde de spanning die haar lichaam uitstraalde. De medewerkers die in de coulissen stonden, duwden de Rus naar de opening en hij struikelde voordat hij onzeker naar het licht liep.

‘Gefeliciteerd, jongeman. Je hebt uitmuntend gespeeld.’ De Rus boog zich naar de microfoon van de dirigent.

‘Da... eh, *chorosjo... spasibo... eh, dank u wel.*’ Het leek wel of hij langs de dirigent heen in de richting van Hillier gleed.

Daniel beet op zijn onderlip en staarde nietsziend naar de snoeren die over de houten vloer kronkelden. Niemand had hem verteld dat dit kon gebeuren, dat hij bij de laatste vier zou horen en dat de favoriete deelnemer de eerste prijs niet kreeg. Gomez’ stem klonk boven het applaus uit en de Rus hield op met buigen naar het publiek. Hoewel Daniel het profiel van de dirigent kon zien, klonk zijn stem plotseling ver weg en hij moest zich inspannen om te kunnen horen wat de man zei.

‘... heel bijzonder om deze winnaar aan u bekend te kunnen maken. Hij is de jongste winnaar die wij, die dit concours, ooit in wat voor categorie dan ook heeft gehad... Volgens mij de jongste winnaar van alle belangrijke, klassieke concoursen waar ook ter wereld. Uit Amerika, dames en heren, Daniel Horowitz!’

Halverwege had zijn moeder 'Ik geloof het niet!' geroepen en haar armen stijf om hem heen geslagen. Haar lichaam was warm en trilde. Hij had het gevoel dat hij stikte. Terwijl ze hem op zijn wangen kustte, werd hij plotseling bij haar weg getrokken en naar het podium geduwd. Zijn knieën knikten, maar hij liep door, de ene stap na de andere.

'Hup,' zei een vrouwenstem hard in zijn oor. 'Naar het toneel!' De lichten leken plotseling heel fel en het applaus was oorverdovend. Opnieuw verdween zijn rechterhand in die van de dirigent en de man legde zijn andere hand zacht op zijn linkerschouder.

'Geweldig gedaan, Daniel! *Muy bueno!* Wat een gepassioneerd en volwassen spel voor zo'n jong iemand!'

Alles wat hij en zijn moeder hadden geoeffend, was uit Daniels hoofd verdwenen, dus zei hij maar gewoon het eerste wat in hem opkwam. 'Eh... dank u wel, meneer.'

'Deze kant op, naar meneer Hillier.' De dirigent bukte om in zijn oor te fluisteren. 'En niet vergeten hem voor het geld te bedanken, hoor.'

Daniel schudde Grayson Hilliers koude, slappe hand en staarde strak naar de buik van de man terwijl Hillier hem onbeholpen een witte envelop toestak.

'Goed gedaan.'

'Heel hartelijk bedankt, meneer. Voor het geld. Dit is een geweldig concours.' Hij wendde zich naar de zaal en boog.

De zaallichten gingen aan en plotseling kon hij zien dat het publiek stond. Iedereen klapte en juichte nog steeds en veel mensen maakten foto's van hem. Een stoot adrenaline ging door zijn lichaam en hij glimlachte. Uit zijn ooghoeken zag hij het bleke, strakke gezicht en de wezenloze blik van de Rus. Hij boog nog een keer, dieper nu. Een jonge vrouw kwam met een grote fles en een enorm boeket bloemen uit de coulissen. Ze aarzelde en gaf ze toen aan hem. Hij rook haar parfum terwijl ze hem op allebei zijn wangen kustte. Hij ging helemaal schuil achter cellofaan en rozen en linten en de fles was

heel zwaar. De onderkant van het boeket reikte tot aan zijn knieën en hij kon maar nauwelijks over de bloemen heen kijken. Een hand raakte zijn arm aan, iemand nam de fles en de bloemen van hem over en hij maakte nog een buiging.

Het applaus duurde voort. Hij keek naar de zijkant van het toneel en zag zijn moeder staan. Ze klapte en glimlachte en hilde en hij kon het niet laten even naar haar te zwaaien. Hij keek naar het stralende gezicht van Rafael Gomez en glimlachte verlegen terug. De dirigent knikte even en hij voelde zich opgetogen. Van alle onbekenden hier was deze man het belangrijkste voor hem. Dit was de man die op de cd-hoesjes in zijn kamer stond, de man die met Joshua Bell poseerde op de poster aan zijn muur, de man wiens autobiografie hij talloze malen had gelezen.

Hij kon de jury op de eerste rij zien, de donkere gestalte van madame Francesca du Boulever en naast haar de kop met zilveren krullen van Itzhak Perlman. De rest herkende hij niet. Wauw, dit was echt een belangrijk moment! Wacht maar tot hij zijn medestudenten hierover kon vertellen. Terwijl die gedachte in zijn uitgeputte hoofd explodeerde, wist hij dat zijn vrienden het niet zouden begrijpen, maar vanavond kon hem dat niet schelen.

Het gala na het concert werd buiten gehouden. De warme zomerlucht was heel helder en tegen het zwarte fluweel van de hemel twinkelden ontelbaar veel diamanten. Vrouwen in elegante japonnen en mannen in smoking stonden Taittinger te nippen en te roddelen. Af en toe maakten ze zich los van het gesprek om een nieuw glas te halen of een chic hapje aan te nemen van het personeel.

Op de achtergrond speelde zacht een strijkorkest dat wedijverde met de kabbelende golfjes verderop langs de rand van het meer. Enorme bergen met besneeuwde toppen glinsterden als peinzende wachters in het maanlicht.

Daniel zat alleen aan een ronde tafel. Hij had de dikke, gou-

den kaars gedooft en volgde met zijn vinger de patronen van gesmolten was op het witte, gesteven tafelkleed. Het boeket lag aan de overkant van de tafel en dichterbij hem stond de magnum brut champagne van Taittinger uit 1981. Het was een zwartgelakte fles, beschilderd met gouden, in elkaar gevlochten violen, een verzamelobject, ontworpen door de Franse schilder en beeldhouwer Arman.

Zijn ouders stonden een eindje verderop te praten met een klein, levendig mannetje dat steeds naar hem wees en duidelijk probeerde hen ergens van te overtuigen. Zoals gewoonlijk was zijn vader stil en rustig, maar zijn moeder, die nog steeds heel opgewonden was, praatte druk. Hij zuchtte en nam een slok cola. Waarom was niets in dit land koud? Hadden ze hier soms nog niet van koelkasten gehoord? Het was nog steeds warm. Zijn colbert lag op de stoel naast hem en ondanks de protesten van zijn moeder had hij die vreselijke strik afgedaan en de twee bovenste knoopjes van zijn overhemd losgemaakt. Nu de adrenaline eindelijk uit zijn bloed was, kreeg hij honger. Hij was moe, verveelde zich en wilde terug naar het hotel. De hele week had hij naar het beloofde uitje met zijn vader uitgekeken. Morgen zouden ze met een speedboot gaan varen of met een kabelbaan een berg op gaan en naar beneden rodelen. Tot zijn eigen verbazing merkte hij dat hij het liefst naar huis wilde.

‘Daniel?’ Hij keek op terwijl Rafael Gomez een stoel naar achteren schoof. ‘Mag ik bij je komen zitten?’

Hij ging rechtop zitten. ‘Natuurlijk, meneer.’

‘Laat dat “meneer” maar achterwege, hoor. Hoe voel je je op dit moment?’

‘Goed. Dank u.’

Rafael liet zich op de stoel zakken en zette zijn champagne-glas op de tafel.

‘Beetje moe misschien?’

‘Een beetje wel, ja.’

‘Dat is begrijpelijk. Het is laat en je hebt de hele week erg

hard gewerkt.’ Het was even stil. Rafael draaide de fles om en las het etiket.

‘Mooi extraatje.’

Daniel haalde zijn schouders op. ‘Ik heb liever een krat cola,’ zei hij zonder een sprankje humor.

‘Ik weet zeker dat er wel iemand is die dit met je wil rui-
len tegen een krat cola. Ik heb net je gegevens nog een keer
doorgelezen. Ben je blij met Maestro Vincelli?’

‘Hij is een geweldige leraar. Dat zegt mijn moeder. We wer-
ken elk kwartaal aan een nieuwe componist en hij houdt erg
van Mozart.’

‘Maar wat vind jij van hem? Mag je hem?’

‘Ja, hij kan wel grappig zijn en hij speelt nog steeds ontzet-
tend goed.’

‘Dat kun je wel zeggen, ja. Weet je dat ik hem een keer heb
gedirigeerd? Jaren geleden, toen hij concertviolist was en ik
nog maar een groentje dat nog niet goed wist waar het mee
bezig was. Hij herinnert het zich vast niet meer.’

‘Hij heeft het me verteld. Hij zei dat u de beste dirigent was
die hij ooit heeft gehad. Hij wist dat u het ver zou schoppen.
Dat heeft hij gezegd.’

Rafael glimlachte even. ‘Ik denk dat hij – hoe zeg je dat –
een selectief geheugen heeft. Maar ik heb ook gelezen wat hij
over jou zegt. Hij vindt jou de meest getalenteerde student die
hij ooit heeft gehad.’

Daniel voelde dat hij bloosde. ‘Eh... dank u wel,’ zei hij en
nam nog een slok cola.

‘Nee, je moet mij niet bedanken! Dat heb ik niet gezegd,
hoewel ik wel zeker weet dat hij gelijk heeft. Wat vind jij het
allermooiste aan violist zijn?’

Daniel aarzelde. De man stelde de vraag niet opnieuw met
andere woorden om het hem makkelijker te maken. Hij wacht-
te het gewoon tot Daniel een antwoord had bedacht. Daniel
vond het fijn dat de Maestro wist dat hij hem begreep.

‘Ik denk... als ze je een nieuw stuk geven... en je eerst de

melodie en de maat moet leren.’ Rafael knikte langzaam en Daniel merkte duidelijk dat hij al zijn aandacht op hem richtte. Dat was geweldig en beangstigend tegelijk.

‘Daarna, als je dat eenmaal onder de knie hebt, ga je onderzoeken waarom, zoek je naar wat de componist zegt en hoe je het... gevoel erin moet leggen. Dan gaat de muziek opeens een soort van –’ Hij viel stil en keek naar Rafael, die nog steeds geduldig zat te wachten. ‘Ik weet niet of daar een technische term voor is, meneer... voor je *zingen*. Dan snap je het opeens.’

De grote man straalde. ‘Je hebt helemaal gelijk! En weet je hoe dat komt, Daniel? Doordat muziek in twee talen wordt geschreven. Eerst in de taal van de hersenen, alle noten in de juiste volgorde en in de maat, de juiste toonhoogte enzovoort, enzovoort. Daarna in de taal van het hart. Dat onderscheid, dat is wat alle musici van elkaar scheidt. Sommigen, zoals de jonge vrouw die vanavond derde is geworden, Amy Funston, spreken de taal van de hersenen volmaakt en daardoor klinken ze, je weet wel, technisch correct. Maar het *hart*? Dat is een compleet mysterie voor ze. Ze begrijpen de boodschap niet, de *passione*. Als je dat wel doet, is dat een openbaring. Elke keer als je naar een partituur teruggaat, vind je weer iets nieuws, iets wat je nog niet eerder had gezien. Ik ben over de vijftig, stokoud naar jouw idee, en toch ben ik nog een leerling!’

Daniel vond het een fascinerend gesprek.

‘Waar houdt u het meeste van, meneer? Van welke componist?’

‘Dat vragen journalisten me altijd. Ik hou erg van Verdi en Puccini. En jij?’

‘Vivaldi. Hoewel ik ook erg van Tsjaikovski en Paganini hou.’

‘En wat vind je van Maestro Vincelli’s *Wolfgang*? En van Sjostakovitsj niet te vergeten en van Brahm –’

‘Het concert in D-mineur!’ riep Daniel uit.

Rafael lachte hartelijk. ‘Weet je, je lijkt erg op mij. Jij kunt ook niet kiezen tussen je helden! Hoe zie je de toekomst, Daniel? Wat wil je gaan doen?’

‘Eerste viool spelen in een wereldberoemd orkest en honkballen in het weekend.’

‘Wat? Geen solocarrière? Overweeg je geen concertviolist te worden?’

Daniel hoorde de verbazing in de stem van de Maestro en die bezorgde hem een schuldgevoel, alsof hij de beroemde man had teleurgesteld.

‘Soms wel. Ik... ik weet niet of ik wel goed genoeg ben om solist te worden.’

‘Weet je wie hij is? Die man die je arme ouders maar blijft lastigvallen?’

Daniel keek naar de man die nog steeds stond te praten. Hij had grijzend stekelhaar en uit het borstzakje van zijn colbert stak een donkere bril in plaats van een pochet.

‘Nee,’ zei hij onzeker.

‘Dat is een agent. Een invloedrijk en heel... je weet wel... vervelend kereltje. Hij probeert je ouders ervan te overtuigen dat hij je wil helpen bij het vormgeven van je carrière en leven. En hij is nog maar de eerste. Ze zullen nu in drommen op je af komen en ze willen je voor een orkest zetten, op het concertpodium en daarna misschien in de opnamestudio. En weet je, je moet altijd in gedachten houden dat ze niet zozeer om jou geven, maar meer om zichzelf en om het geld dat jij gaat verdienen.’

Rafaël gaf plotseling een klap op de tafel. Daniel schrok.

‘In augustus organiseer ik een symposium voor jonge artiesten in het Kennedy Center. Musici van over de hele wereld, zangers, pianisten, cellisten, fluitisten, violisten, een paar trompettisten en klarinetten, een bijeenkomst vol prachtige muziek. Ik zal met je ouders praten en tegen hen zeggen dat ze niets moeten tekenen en met niemand in zee moeten gaan. Eerst gaan de beste agenten naar je luisteren. Je moet spelen, tijdens het concert van het strijkorkest. Goed?’

Daniel keek naar zijn ouders. Zijn vader had toegekeken en knipoogde bemoedigend naar hem. Hij vroeg zich af hoe

Maestro Gomez zou reageren als hij vroeg hoe ver het stadion van de Baltimore Orioles bij het Kennedy Center vandaan stond.

‘Ik mag vast wel, als u het ze vraagt.’

Rafael stond op. ‘Dan wens ik je *buenas noches*, Daniel. Goed gedaan en we zien elkaar snel weer.’

‘Nog een prettige avond, meneer, en dank u wel.’ Maar de dirigent liep al halverwege het terras.